

Toestemmingsvraag via aanmeld-zuil om medische data te delen is verbazingwekkend

Het Tergooi-ziekenhuis met vestigingen in Hilversum, Blaricum en Weesp maakt vanaf 9 november 2020 gebruik van elektronische aanmeldzuilen in de centrale hal en bij de poliklinieken. De patiënt moet zich daar met een geldig identiteitsbewijs melden dat het apparaat dan "scant". Tevens vraagt men via die zuilen om toestemming medische informatie te delen met zorgverleners van andere zorginstellingen, inclusief de huisarts. Dat is op die plaats een verbazingwekkende en vreemde vraag. Verbazingwekkend omdat men een dergelijke vraag niet op die plaats dient te stellen. Vreemd omdat er de facto voor meer toestemming gevraagd wordt dan de setting van de directe behandelrelatie die de patiënt heeft bij het bezoeken van het ziekenhuis. Ik zal dit hieronder nader toelichten. Het is overigens niet zo dat de aanmeld-zuilen de identiteitsbewijzen, alleen scant. Deze zuilen lezen de RFID-chip uit die in de moderne identiteitsbewijzen zit.

Waarom vreemde vraag

De Burgerrechtenvereniging Vrijbit maakte mij attent op deze situatie. Voor het goed kunnen beoordelen van wat hier speelt is het belangrijk het toestemmingsvereiste enigszins te ontleden. Als een patiënt het ziekenhuis bezoekt dan is er sprake van een verwijzing door de huisarts of doorverwijzing van een specialist. In het kader van verwijzing is er altijd sprake van een veronderstelde toestemming. De patiënt gaat bij verwijzing akkoord met overdracht van medische data aan een andere zorgverlener. Ook de terug-rapportage van de specialist aan de huisarts valt onder de veronderstelde toestemming. Dus

daar kan de toestemmingsvraag in de aanmeld-zuil niet voor bedoeld zijn.

Verbazingwekkend

De toestemmingsvraag op de aanmeld-zuilen is verbazingwekkend omdat door de wijze waarop de vraag gesteld is er sprake is van een generieke toestemmingsvraag voor een niet duidelijk omschreven doel. Bij het toestemming geven voor het uitwisselen c.q. opvraagbaar maken van zorgdata moet sprake zijn van een informed consent. De patiënt moet kunnen beslissen op basis van op begrijpelijke wijze gegeven info en het mag uitsluitend voor een exact, welomschreven doel.

Dat volgt o.a. uit artikel 15a lid 1 van de Wet aanvullende bepalingen verwerking persoonsgegevens in de zorg. De manier waarop het Tergooi-ziekenhuis de vraag stelt is eigenlijk een poging om een generieke toestemmingsvraag te stellen voor een niet(duidelijk) omschreven doel. Dat doel zou bijvoorbeeld het opvraagbaar maken van zorgdata kunnen zijn buiten de verwijzings situatie.

Verdenking

Aangezien het ziekenhuis de verdenking op zich laadt wel op een erg makkelijke wijze toestemming te vragen om zorgdata opvraagbaar te maken, bijvoorbeeld via het Landelijk SchakelPunt(LSP), nam de voorzitter van Vrijbit, mevrouw M. Wijnberg, contact op met het Tergooi-ziekenhuis. Daar ontkende de woordvoerder dat het een verkapt verzoek betrof om het opvraagbaar maken van zorgdata via het LSP. Het zou bedoeld zijn voor bijv. een second opinion. Dat is raar. Daar speelt echter ook weer dat er sprake is van een verwijzing die de patiënt effectueert, waardoor automatisch sprake is van een veronderstelde toestemming. Dat het om een second opinion zou gaan is trouwens niet op te maken uit de tekst op de aanmeld-zuilen. In het uitzonderlijke geval dat een individuele patiënt niet wil dat zijn/haar huisarts ingelicht wordt kan de

patiënt altijd aangeven dat niet te willen. Daarvoor is het niet nodig een toestemmingssysteem op te tuigen.

Dringende vraag

Vrijbit vraagt derhalve het Tergooi-ziekenhuis om òf de toestemmingsvraag uit de aanmeld-zuilen te verwijderen òf de vraag zo aan te passen dat die aan de wettelijke vereisten voldoet. Dat betekent: nadere uitleg en het specifiek omschrijven van het doel waarvoor de toepassing nodig is. In ieder geval voldoet de huidige vraag niet aan de wettelijke vereisten. **Persoonlijk ben ik van mening dat een toestemmingsvraag op een dergelijk plaats totaal niet thuis hoort.** Die hoort in de spreekkamer thuis.

Naïef/onwetend/sluw

Het is de vraag welke van deze kwalificaties hier speelt. Vooralsnog lijkt het erop dat het ziekenhuis zich niet goed realiseert dat deze toestemmingsvraag op deze plaats erg vreemd is. De toestemmingsvraag om medische data te delen dient gesteld te worden in de spreekkamer van de arts en niet ergens op een elektronisch apparaat. Een apparaat dat tegenwoordig de eerste kennismaking met het ziekenhuis is als de patiënt dit bezoekt.

W.J. Jongejan, 17 november 2020

Afbeelding van OpenClipart-Vectors via Pixabay